



СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Головне управління Служби безпеки України в Донецькій та Луганській областях
3 управління (з дислокацією у м. Северодонецьк Луганської області)

Слідчий відділ

вул. Пивоварова, 6, м. Северодонецьк, Луганська область, 93400, тел. факс (06452) 4-42-81
www.ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 20001504

ПОВІДОМЛЕННЯ про підозру

місто Дніпро

28 березня 2024 року

Слідчий 1 відділення СВ 3 управління (з дислокацією у м. Северодонецьк Луганської області) ГУ СБУ в Донецькій та Луганській областях старший лейтенант юстиції Лахманюк Олександр Леонідович, розглянувши матеріали кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 2202313000000564 від 21.07.2023 та встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 111-1 КК України, відповідно до ст.ст. 40, 42, 111, 133, 135, 137, 276, 277, 278 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

Чередниченко Наталію Миколаївну, 03.02.1973 р.н., громадянку України, уродженку с. Коломийчиха Сватівського району Луганської області, зареєстровану та проживаючу за адресою: Луганська обл., Сватівський район, с. Ковалівка, вул. Жовтнева, б. 23, раніше не судиму -

про підозру у здійсненні громадянином України дій, спрямованих на впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладах освіти, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 111-1 КК України.

Чередниченко Наталія Миколаївна, будучи громадянкою України, скоїла кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 111-1 КК України за наступних обставин:

Відповідно до статей 1-3, 6 Конституції України - Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава; суверенітет України поширюється на всю її територію; Україна є унітарною державою; територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною; людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність; державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Згідно зі статтями 17, 19, 65, 68 Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. На території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом. На території України не допускається розташування іноземних військових баз. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України; Кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності.

Досудовим розслідуванням встановлено, що 24.02.2022 Російською Федерацією здійснено відкрите повномасштабне військове вторгнення на територію України, у зв'язку із чим розпочато ведення агресивної війни проти України та захоплення її території.

Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб.

Законом України від 24.02.2022 «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 26 березня 2022 року строком на 30 діб.

Законом України від 15.03.2022 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 18 квітня 2022 року № 259/2022 «Про продовження строку дії введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 25 квітня 2022 року строком на 30 діб.

Законом України від 21.04.2022 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 17.05.2022 № 341/2022 «Про продовження строку дії введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 25.05.2022 строком на 90 діб.

Законом України від 22.05.2022 № 2263-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 12 серпня 2022 року № 573/2022 «Про продовження строку дії введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 23 серпня 2022 року строком на 90 діб.

Законом України від 15.08.2022 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 07.11.2022 № 757/2022 «Про продовження строку дії введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 21 листопада 2022 року строком на 90 діб.

Законом України від 16.11.2022 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 06.02.2023 № 58/2023 «Про продовження строку дії введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 19 лютого 2023 року строком на 90 діб.

Законом України від 07.02.2023 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 01.05.2023 № 254/2023 «Про продовження строку дії введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 20.05.2023 строком на 90 діб.

Законом України від 02.05.2023 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 26.07.2023 №451/2023 «Про продовження строку дії введення воєнного стану в Україні» в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 18.08.2023 строком на 90 діб.

Законом України від 27.07.2023 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 06.11.2023 № 734/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 16 листопада 2023 року строком на 90 діб.

Законом України від 08.11.2023 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

Указом Президента України від 05.02.2024 № 49/2024 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 14 лютого 2024 року строком на 90 діб.

Законом України від 06.02.2024 «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» затверджено зазначений Указ.

У зв'язку із веденням агресивної війни з боку Російської Федерації проти України, 14 березня 2022 року с. Ковалівка Сватівського району Луганської області, яке відноситься до Коломийчеської селищної територіальної громади, захоплено збройними силами рф спільно з незаконними збройними формуваннями так званої «лнр».

Наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України № 363 від 20.12.2023 внесено зміни до наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22 грудня 2022 № 309 та

викладено нову редакцію переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією. Згідно зазначеного переліку с. Ковалівка Сватівського району Луганської області перебуває під тимчасовою окупацією, оточенні (блокуванні) Російської Федерації з 14.03.2022 року.

Встановлено, що наприкінці березня 2022 року, більш точний час встановити за об'єктивних причин не виявилось можливим, Чередниченко Наталія Миколаївна, будучи громадянкою України, перебуваючи на посаді директора Ковалівської гімназії Коломийчиської сільської ради Сватівського району Луганської області, усвідомлюючи здійснення відкритої російської агресії проти України, яка розпочалась приблизно о 04 годині ранку 24.02.2022 повномасштабним російським військовим вторгненням на територію України, метою якого є повалення конституційного ладу, територіальної цілісності та захоплення території України, усвідомлюючи російську агресію проти України, керуючись ідеологічними та корисливими мотивами, спрямованими на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканості, обороноздатності, державній, економічній та інформаційній безпеці України, перебуваючи на території с. Ковалівка Сватівського району Луганської області, маючи умисел на зайняття посади так званого директора «Государственного общеобразовательного учреждения луганской народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковалевка» (мовою оригіналу) і впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладах освіти та реалізуючи їх, вступила в злочинну змову з представниками окупаційної влади російської федерації та так званої «луганської народної республіки», та, отримавши від них пропозицію на зайняття посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій щодо організації освітнього процесу в закладі освіти окупаційної влади с. Ковалівка Сватівського району Луганської області, а саме – директора «Государственного общеобразовательного учреждения луганской народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковалевка» (мовою оригіналу), розташованого за адресою: Луганська обл., Сватівський р-н, с. Ковалівка, вул. Жовтнева, б. 30, в порушення вимог Конституції та Законів України добровільно, умисно погодилась на вказану пропозицію.

Згідно з положеннями ст.2 Закону України «Про освіту» законодавство України про освіту ґрунтується на Конституції України, Законах України, інших актах законодавства у сфері освіти і науки та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку. Засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є: верховенство права; нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями; гуманізм; демократизм; єдність навчання, виховання та розвитку; виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формування громадянської культури та культури демократії (ст. 6 Закону).

Відповідно до вимог частини 1 статті 7 Закону України «Про освіту» мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. Держава гарантує кожному громадянину України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях (дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої), а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах освіти.

Частиною 2 статті 7 Закону України «Про освіту» передбачено, що заклади освіти забезпечують обов'язкове вивчення державної мови.

Згідно зі статтею 5 Закону України «Про освіту» освіта є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства.

Статтею 1 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначено, що державні стандарти повної загальної середньої освіти - документи, що визначають загальні обсяги навчального навантаження здобувачів початкової, базової середньої, профільної середньої освіти, вимоги до їх компетентностей і до згрупованих за відповідними освітніми галузями обов'язкових результатів навчання, яких вони мають досягти на відповідному рівні повної загальної середньої освіти.

Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 року № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688) передбачено, що метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь. До ключових компетентностей, серед іншого належать: вільне володіння державною мовою, спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському та суспільному житті, спираючись на критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини та верховенства права, цінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України.

Також, Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, визначено, що метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу. Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови, плекання в учнів любові до рідного краю.

Частина 2 статті 2 «Федерального закона от 29.12.2012 N 273-ФЗ (ред. от 17.02.2023) «Об образовании в Российской Федерации...»» (мовою оригіналу) (далі закон) встановлює поняття «федерального государственного образовательного стандарта», а саме – «сукупність обов'язкових вимог до освіти певного рівня та/або до професії, спеціальності і напряму підготовки, затверджених в залежності від рівня освіти федеральним органом виконавчої влади, що здійснює функції з розробки та реалізації державної політики та нормативно-правового регулювання у сфері загальної освіти, або федеральним органом виконавчої влади, що здійснює функції з розробки та реалізації державної політики та нормативно-правового регулювання у сфері вищої освіти».

Відповідно до ч.1 ст. 4 вищезазначеного закону, відносини у сфері освіти регулюється конституцією російської федерації, цим законом, а також іншими федеральними законами, нормативно-правовими актами суб'єктів російської федерації, що регулюють відносини у сфері освіти.

Згідно ч.4 ст. 4, норми, що регулюють відносини у сфері освіти і містяться в інших федеральних законах та інших нормативно правових актах рф, законах та інших правових актах суб'єктів рф, правових актах місцевого самоврядування, повинні відповідати цьому федеральному закону. У випадку невідповідності норм, що регулюють відносини у сфері освіти і містяться в інших федеральних законах та

інших нормативно правових актах рф, законах та інших правових актах суб'єктів рф, правових актах місцевого самоврядування застосовуються норми цього федерального закону.

Відповідно до ч. 7 ст. 4 закону дія законодавства розповсюджується на усі організації, які здійснюють освітню діяльність на території рф.

Положеннями статті 11 даного закону встановлено, що «федеральные государственные образовательные стандарты» містять в собі вимоги щодо структури, умов реалізації та результатів засвоєння «основних» освітніх програм.

Положеннями статті 11 цього закону встановлено, що «до основних освітніх програм відносяться основні загальноосвітні програми – освітні програми дошкільної освіти, освітні програми початкової загальної освіти, освітні програми основної загальної освіти, освітні програми середньої загальної освіти. Організації, що здійснюють освітню діяльність по маючим державну акредитацію освітнім програмам початкової загальної, основної загальної, середньої загальної освіти розробляють освітні програми у відповідності до «федеральных государственных образовательных стандартов» і відповідних федеральних основних загальноосвітніх програм».

Згідно ст. 26 закону управління освітньою організацією здійснюється у відповідності з законодавством рф, з урахуванням особливостей, встановлених цим законом.

Єдино осібним виконавчим органом освітньої організації являється керівник освітньої організації (ректор, директор, завідувач, начальник чи інший керівник), який здійснює поточне керівництво діяльністю освітньої організації.

Реалізуючи свій злочинний умисел, 11 травня 2022 року, Чередниченко Н.М., перебуваючи на території с. Ковалівка Сватівського району Луганської області за адресою: Луганська обл., Сватівський р-н, с. Ковалівка, вул. Жовтнева, б. 30 на матеріальній базі Ковалівської гімназії Коломийчиської сільської ради Сватівського району Луганської області, задля здійснення освітньої діяльності за стандартами та законодавством російської федерації і так званої «луганської народної республіки» зареєструвала новостворений освітній заклад т.зв. «государственное общеобразовательное учреждение луганской народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковалевка» (мовою оригіналу) за адресою: «луганская народная республика, м.р-н Сватовский, с.п. Ковалевское, с. Ковалевка, ул. Октябрьская, д. 30»(мовою оригіналу) з метою впровадження стандартів освіти держави-агресора у даному закладі освіти. Вказаний заклад не належить до освітніх закладів, уповноважених надавати освітні послуги на території с. Ковалівка Сватівського району Луганської області.

Продовжуючи реалізацію свого злочинного умислу, Чередниченко Н.М., у травні 2022 року, більш точний час встановити за об'єктивних причин не виявилось можливим, будучи громадянкою України, перебуваючи на території с. Ковалівка Сватівського району Луганської області, керуючись ідеологічними та корисливими мотивами, спрямованими на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканості, обороноздатності, державній, економічній та інформаційній безпеці України, погоджуючись на пропозицію представників окупаційної адміністрації держави-агресора – російської федерації та представників незаконних збройних формувань так званої «луганської народної республіки», умисно, добровільно зайняла посаду – директора «Государственного общеобразовательного учреждения луганской народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковалевка» (мовою оригіналу), що здійснює освітню діяльність та впроваджує стандарти освіти держави-агресора.

В подальшому, Чередниченко Н.М., використовуючи отримані повноваження т.зв. директора «государственного общеобразовательного учреждения луганской

народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковалевка» (мовою оригіналу) спланувала, підготувала та організувала освітній процес у школі, у відповідності до вимог законодавства про освіту країни-агресора, а саме федерального закону «об образовании в российской федерации», із повним виключенням з освітнього процесу вимог до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами повної загальної середньої освіти України, який повністю суперечить меті як початкової так і базової середньої освіти в Україні та який формуватиме знання, інші компетентності та світогляд здобувачів освіти спрямовані на возвеличення російської федерації та так званої «луганської народної республіки», її історичної ролі, викривлення свідомості та ставлення учнів до історичних подій, що відбулися, та відповідно заперечення існування культурних цінностей українського народу, його історико-культурних надбань і традицій, української мови, що має своєю кінцевою метою збуджувати агресію та ненависть до України.

Окрім цього, наприкінці травня – початку червня 2022 року, у т.зв. Государственном общеобразовательном учреждении луганской народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковальовка» (мовою оригіналу) Чередниченко Н.М організувала та провела т.зв. «випускний» та видала документи про закінчення вище вказаного навчального закладу за стандартами освіти ЛНР та РФ.

Також встановлено, що Чередниченко Н.М. у кінці серпня 2022 року, більш точний час встановити за об'єктивних причин не виявилось можливим, перебуваючи на посаді директора у т.зв. «Государственном общеобразовательном учреждении луганской народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковалевка»» (мовою оригіналу), проводила наради з працівниками навчального закладу, загальношкільні батьківські збори, в ході яких розповіла про організаційні питання здійснення освітнього процесу у відповідності до законодавства рф і так званої «лнр».

Продовжуючи виконувати свій злочинний умисел, Чередниченко Н.М., діючи з особистих та ідеологічних мотивів, 1 вересня 2022 року, у відповідності до «наказу про організований початок 2022-2023 учбового року в загальноосвітніх організаціях луганської народної республіки» від 22.08.2022, затвердженого так званим «міністром освіти та науки лнр», перебуваючи на території учбового закладу, так званого, «Государственного общеобразовательного учреждения луганской народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковалевка»» (мовою оригіналу), розташованого за адресою: Луганська область, Сватівський район, с. Ковалівка, вул. Жовтнева, 30, за участю батьків, учнів освітнього закладу провела урочисті збори, присвячені початку учбового року, проводила захід виключно на російській мові з використанням російської символіки та розпочала освітній навчальний рік за стандартами освіти держави агресора, який проходив на державній мові російської федерації.

Крім того, перебуваючи на посаді директора «Государственного общеобразовательного учреждения луганской народной республики «Сватовский учебно-воспитательный комплекс с. Ковалевка»» (мовою оригіналу) Чередниченко Н.М. вчиняє дії, спрямовані на впровадження стандартів освіти держави-агресора у вищевказаному закладі, здійснює загальне керівництво роботою вказаного закладу та управління ним; представляє заклад у відносинах з іншими установами; приймає на роботу та звільняє працівників, відповідає за організацію навчального процесу, який здійснюється російською мовою за стандартами та законодавством рф і так званої «лнр», у відповідності з якими складаються плани та здійснюється викладання навчальних дисциплін усупереч державним стандартам

освіти України та типовим навчальним програмам, рекомендованим Міністерством освіти і науки України (не викладаються базові (обов'язкові) навчальні дисципліни та, водночас, викладаються ті, що не передбачені державними стандартами освіти України, за навчальними підручниками, отриманими від працівників окупаційної адміністрації держави-агресора, викладається російська мова та література, історія росії); здійснюється оцінювання та видача документів про освіту за стандартами рф та так званої «лнр», а також на території та в приміщенні Ковалівської гімназії Коломийчиської сільської ради Сватівського району Луганської області розміщено символіку держави агресора - рф.

Таким чином, громадянка України Чередниченко Наталія Миколаївна, 03.02.1973 р.н., підозрюється у вчиненні дій, спрямованих на впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладах освіти, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 111-1 КК України.

Слідчий 1 відділення СВ 3 управління
(з дислокацією у м. Северодонецьк Луганської області)
ГУ СБУ в Донецькій та Луганській областях
старший лейтенант юстиції


Олександр ЛАХМАНЮК

«ПОГОДЖЕНО»

Прокурор Сватівської окружної прокуратури
Луганської області


Юлія ВЕЛИКОЦЬКА

«28» березня 2024 року

Стаття 42 Кримінального процесуального кодексу України

Підозрюваний, обвинувачений має право:

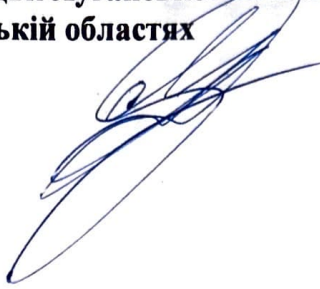
- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
 - 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
 - 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого та перед кожним наступним допитом з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допиту та інших процесуальних дій, на відмову від послуг захисника в будь-який момент кримінального провадження, на отримання послуг захисника за рахунок держави у випадку відсутності коштів на оплату таких послуг;
 - 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
 - 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
 - 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
 - 7) у разі затримання – негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
 - 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
 - 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
 - 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
 - 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься вмотивована постанова (ухвала);
 - 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
 - 13) заявляти відводи;
 - 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;
 - 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
 - 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;
 - 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;
 - 18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватись послугами перекладача за рахунок держави.
- Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.
- Підозрюваний зобов'язаний:
- 1) прибувати за викликом до суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це суд;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробачії, необхідну для підготовки досудової доповіді.

**Слідчий 1 відділення СВ 3 управління
(з дислокацією у м. Северодонецьк Луганської області)
ГУ СБУ в Донецькій та Луганській областях
старший лейтенант юстиції**



Олександр ЛАХМАНЮК